

Óraterv

A pedagógus neve: -

Műveltségi terület: Ember és társadalom

Tantárgy: Történelem

Osztály: -

Az óra témája: Kanizsa várának fejlődése és pusztulása

Az óra cél- és feladatrendszere: A tanuló ismerje meg Kanizsa várának középkori történetét (14. sz.-17. sz.) és ez alapján tudja beilleszteni a középkori magyar eseménytörténetbe. Ismerje meg

Emellett a tanuló tudja elhelyezni a mai város területén a vár és város hajdani helyzetét.

Tanítandó ismeretek:

1. Személyek: Kanizsai Miklós, Kanizsai Orsolya, Nádasdy Tamás, Zrínyi Miklós, Thúry György, I. Lipót
2. Fogalmak: középkor, végvár
3. Helyek: Kanizsa

Tantárgyi kapcsolatok:

- földrajz – az órán említésre kerülő földrajzi helyek térképen való elhelyezése
- hon- és népismeret

Felhasznált források:

- Méri István (1988): A kanizsai várásatás. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Monográfia II.
- V. Molnár László (1987): Kanizsa vára. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest.

Dátum: 2018. 10. 30.

Készítette: Horváth Franciska, történész – muzeológus

Időkeret	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
1 perc	Szervezés Jelentés	frontális	egyéni		
1 perc	Előkészítés Mai óránk témája a kanizsai vár története lesz, megismerjük a vár építésének, átalakításainak körülményeit, illetve annak „pusztulását” is.	frontális	egyéni		
2 perc	Ráhangelődés: <ul style="list-style-type: none"> • Korabeli ábrázolások vetítése a várról. (– két fotó) • Majd egy mai fotó bemutatása, mely a mai város felülnézeti térképén helyezi el a várat! → vár elhelyezkedése: (3. kép) Pannónia Netta, DKG, hajdani üveggyár területén. • 4. kép kivetítése: A kanizsai vár és a kerített város egy mai térképre ráhelyezve. (Kerített város elhelyezkedése: Erzsébet tér sarka, Posta környéke, Spar – buszmegálló mellett, Király utcai körforgalom) 	frontális	egyéni	projektor – fotók vetítése (1. kép, 2. kép, 3. és 4. kép)	A kivetített képekkel és a hozzácsatolt magyarázattal a diákok maguk előtt láthatják, és a mai helyzethez tudják viszonyítani, hogy hol is helyezkedett el Kanizsa vára.

28 perc	<p>Új ismeret bevezetése: <u>Kanizsa vár története</u></p> <p>Téma előkészítése: A vár történetét 4 fő időszakra lehet osztani, ennek előre vetítéséhez 4 kép kivetítése, melyek a várat az adott időszakokban bemutatják.</p> <p>I. időszak – Kanizsai család idején</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kanizsa várát és uradalmát 1323-ban kapta meg a Kanizsai család. • A vár építésének első szakasza a Kanizsai család várkastélyának megépülése volt. • A vár építtetője Kanizsai II. Miklós tárnokmester volt. • Az építkezések feltehetőleg 1393-ban fejeződtek be. • A várkastély zártudvaros, egyemeletes épület volt, földszintjét támpillérek erősítették. Kapuja dél felé nézett, szembe a várkáporna állt. A várat vizesárok övezte, e körül helyezkedett el a küldős vár a bástyákkal. • A Kanizsai család utolsó örököse Kanizsai Orsolya volt. <p>II. időszak – Nádasdy Tamás idején</p> <ul style="list-style-type: none"> • Férfiágon kihalt a Kanizsai család, egyetlen leszármazott Kanizsai Orsolya. Azért, hogy Kanizsai Orsolya megtarthassa a vagyont és a birtokot 1532-ben Szapolyai János 	frontális	egyéni	projektor, ppt – 4 kép vetítése	
		frontális	egyéni	projektor - Kanizsai család címerének vetítése	
				projektor - kép Kanizsai Orsolya és Nádasdy Tamás	

	<p>fiúsítja Orsolyát.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1533-ban Nádasdy Tamás feleségül vette Kanizsai Orsolyát, ezáltal kezébe került a teljes Kanizsai vagyon és a birtok. • Nádasdy a török Dél-Dunántúli térhódítása miatt modernizálta és megnagyobbította a várat. • Megtartotta a vár hármasszerkezetét: várkastély, közép vár és külső vár, de teljesen újjáépítette a védműveket. <p>III. időszak - Királyi kézben a vár</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1568-ban a király tulajdonába került a vár, ekkor már a híres törökverő, Thúry György volt a várkapitány. • Ebben az évben döntés született a vár modern erőddé alakításáról, hiszen Szigetvár eleste után Kanizsa vára lett az újonnan létrehozott védelmi vonal főkapitányi székhelye. • A várat Pietro Ferabosco tervei alapján építették át. • Eszerint a régi várhoz képest kétszer nagyobb alapterületű, mocsárral és vízesárokkaal körül vett ötszög alakú erődítmény épült, melynek sarkain újolasz bástyákat építettek. 			<p>projektor – fotó Thúry Györgyről</p> <p>projektor – fotó az újolasz bástyáról</p>	<p>Újolasz bástya: Az itáliai erődépítészeti iskola továbbfejlesztett változata, amelynél a lövegeket a bástyák homlokfala mögé, párhuzamosan kiképzett mélyedésbe helyezték el, fokozott biztonságot nyújtva az ágyúknak és a kezelő személyzetnek.</p>
--	--	--	--	--	---

	<p>IV. időszak – Török uralom alatt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kanizsa utolsó várkapitánya Paradieser György volt, aki 1600-ban 43 napi ostrom után - felsőbb döntésre - feladta a várat. Akit tetteért ki is végeztek. • A törökök elfoglalták Kanizsa várát, melyet többszöri sikertelen próbálkozás után (1601., 1664.) végül 1690-ben sikerült visszafoglalni. • Ezután a vár újra királyi tulajdonba került, helyőrséget telepítettek ide, azonban 1702-ben, Lipót király rendelete alapján a várat lebontották és a földdel tették egyenlővé. 			<p>projektor – 3 kép a visszafoglalási kísérletekről</p>	
12 perc	<p>Összegzés</p> <p>Videó lejátszása: http://www.kanizsavar.hu/filmek/123-kanizsa-varanak-tortenete.html 00:45 másodperctől - 12:42 percig</p>		<p>egyéni</p>	<p>projektor</p>	<p>A videó megtekintésével átfogó képet kaphatnak a diákok Kanizsa várának történetéről.</p>
1 perc	<p>Értékelés, elköszönés</p>	<p>frontális</p>			